

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 26 mei 2020

Onderwerp: Kadernota verbonden partijen 2020

Kenmerk: 478533/1431615

Bijlagen:

- Ontwerpbesluit;
- Kadernota verbonden partijen 2020

1. Kaderstelling algemeen

Het Besluit Begroting en Verantwoording provincie en gemeenten (BBV) stelt dat in de begroting en in de jaarstukken in afzonderlijke paragrafen de beleidslijnen worden vastgelegd met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten. De begroting bevat daarom ten minste de volgende paragrafen:

1	Lokale heffingen
2	Weerstandsvermogen en risicobeheersing
3	Onderhoud kapitaalgoederen
4	Financiering

5	Bedrijfsvoering
6	Verbonden partijen
7	Grondbeleid

Zowel de toezichthouder (De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties) als de Randstedelijke Rekenkamer hebben aanbevolen om voor elke paragraaf een actuele kadernota op te stellen.

Indien er voor een paragraaf een actuele kadernota bestaat, kan worden volstaan met een korte berichtgeving van de stand van zaken in de begroting en de jaarstukken.

Deze kadernota's worden elke vier jaar herijkt, of zoveel eerder als nodig is door verandering van wetgeving. Deze verplichting is tevens opgenomen in de Financiële verordening Provincie Noord-Holland 2019.

2. Kadernota verbonden partijen 2020

De huidige Nota verbonden partijen dateert uit 2015. Afgezien van het tijdsverloop zijn er inhoudelijke argumenten om een nieuwe kadernota te maken:

- Er is een aantal wijzigingen geweest in wet- en regelgeving die van toepassing is op verbonden partijen. Zo is door een wijziging van de Provinciewet niet langer goedkeuring nodig van De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties voor oprichting van een provinciale deelneming;

- In het coalitieakkoord zijn afspraken gemaakt over aspecten van beleidsuitvoering die de Provincie Noord-Holland verwacht van haar verbonden partijen, met name ten aanzien van duurzaamheid, diversiteit en eerlijke arbeidsvoorwaarden;
- Er heeft een evaluatie van verbonden partijen plaatsgevonden, zie hierna onder 3.

De Kadernota verbonden partijen 2020 is het formele kader met algemene en specifieke uitgangspunten voor het inzetten van verbonden partijen als instrument voor de uitvoering van provinciaal beleid.

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de provincie een **bestuurlijk** en een **financieel** belang heeft.

De kadernota beschrijft het begrip verbonden partijen en het juridisch kader. Daarbij geeft de kadernota aan hoe het publieke belang wordt gewaarborgd, hoe de rolverdeling tussen Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten is geregeld en hoe Provinciale Staten van informatie over verbonden partijen worden voorzien.

De kadernota heeft zowel betrekking op het aangaan van nieuwe samenwerkingsverbanden als op bestaande relaties met verbonden partijen.

3. Evaluatie verbonden partijen

In 2019 heeft de provincie haar verbonden partijen geëvalueerd. De belangrijkste aanbevelingen uit die evaluatie zijn hieronder opgenomen, met daarbij een toelichting hoe met die aanbeveling zal worden omgegaan.

Aanbeveling 1: Verbeter de monitoring ten aanzien van het beoogde publiek belang van verbonden partijen die door GS actief en langdurig worden ingezet.

De monitoring van de mate van realisatie van provinciale doelstellingen en beoogde

maatschappelijke effecten door verbonden partijen kan verbeteren door het scherper benoemen en vastleggen van output (prestaties) en waar mogelijk outcome (effecten) indicatoren.

Daarmee kan de provincie, onderbouwd met monitoringgegevens, haar inzicht in de mate van effectiviteit van de verschillende verbonden partijen verbeteren en uiteindelijk ook haar strategische aansturing beter vormgeven.

Om de effectiviteit van verbonden partijen beter inzichtelijk te maken, is het van belang dat een aantal vragen in ieder geval beantwoord worden:

- Welke publiek belang dient deelname aan het de verbonden partij?
- Op welke wijze (met welke activiteiten) draagt de verbonden partij bij aan dit publiek belang?
- Welke concrete doelstellingen horen daarbij voor de verbonden partij?
- Waarom is er ooit voor de verbonden partij gekozen en waarom is het nog steeds het beste instrument voor bovenstaand publiek belang en de daaruit volgende doelen?
- Zijn er evaluaties voorzien? Zo nee, is het wenselijk om deze af te spreken?

Met name de vertaling van het publiek belang naar concretere doelstellingen (een gedegen beleidsonderbouwing) ontbreekt nog regelmatig, waardoor ook geen relevante indicatoren benoemd kunnen worden. Daarnaast is het belangrijk dat de antwoorden op bovenstaande vragen vertaald worden naar de invulling van de strategische aansturing: hoe wordt de aansturing zo ingericht dat de deelname aan het instrument zo goed mogelijk bijdraagt aan het publiek belang.

Hoe uitwerking gegeven wordt aan deze aanbeveling is maatwerk per verbonden partij. Als een verbonden partij (actief) ingezet wordt voor een publiek belang en als er sprake is van een beleidskeuze om het instrument in te zetten, dan is monitoring ten aanzien van het beoogd publiek belang in ieder geval gewenst. Is daar geen sprake van dan is een beperktere inzet op monitoring mogelijk. In het onderstaande kader worden hiervan voorbeelden gegeven.

Geen maatschappelijke opgave (meer)	Met een aantal verbonden partijen streeft de provincie geen (of niet langer een) specifiek publiek belang na. Voorbeelden: N.V. Bank Nederlandse Gemeenten of de Nederlandse Waterschapsbank N.V.
(Wettelijke) verplichting/ interprovinciale	Een aantal verbonden partijen vloeien voort uit

verplichting	wettelijke verplichtingen of een afspraak tussen provincies onderling. Voorbeelden: Fonds nazorg gesloten stortplaatsen Provincie Noord-Holland, Vereniging Interprovinciaal Overleg
In uittreding / In afbouw	Bij een aantal verbonden partijen heeft de provincie aangegeven, in de nabije toekomst, geen deel meer te willen te nemen. Sommige verbonden partijen lopen in de nabije toekomst af. Voorbeelden: Stichting Gooisch Natuurreservaat, Life Sciences Fund Amsterdam B.V.

Toelichting GS: De afgelopen jaren zijn diverse stappen gezet ten aanzien van het in kaart brengen en bespreken van de bijdragen van verbonden partijen aan provinciale doelen. Zo is per verbonden partij een medewerker uit de betreffende beleidssector aangewezen als relatiehouder van die partij en wordt daarmee het inzicht in de output en outcome verhoogd. Ook op GS niveau wordt een aantal keren per jaar stil gestaan bij actuele ontwikkelingen per verbonden partij.

Als concrete vervolgstap stellen wij voor om jaarlijks per verbonden partij aan PS te rapporteren over bovenstaande vragen.

Aanbeveling 2: Zorg voor verdere doorontwikkeling van het opdrachtgeverschap aan verbonden partijen.

Een verdere doorontwikkeling van het opdrachtgeverschap is mogelijk. Hierbij kan een portfoliobenadering van meerwaarde zijn. Hierbij kan bijvoorbeeld worden nagegaan óf een verbonden partij actief wordt ingezet als instrument voor een publiek belang, of deelname aan de verbonden partij vervolgens ook bijdraagt aan het (provinciaal) publiek belang en risico's van deelname (in brede zin: financiële, bestuurlijke, juridische, uitvoerings- en communicatierisico's) acceptabel blijven, inclusief het risico op 'lock-in' (zie hieronder). Ook helpt het de provincie in het verkrijgen van een compleet beeld van de risico's van alle verbonden partijen. Tevens kan een centraal perspectief bijdragen aan kennisuitwisseling,

bijvoorbeeld op het gebied van 'lessons learned', monitoring en kan het behulpzaam zijn bij het aangaan van nieuwe verbonden partijen en het verder aanjagen van de professionalisering.

Toelichting GS: Wij zien deze aanbeveling in samenhang met aanbeveling 1; als het opdrachtgeverschap goed is georganiseerd, zijn de effecten en risico's van de verbonden partijen beter te monitoren.

Aanbeveling 3: Zorg voor een goede borging van het opdrachtgeverschap, de strategische aansturing en de zorgvuldige inrichting van de verbonden partij wanneer de provincie er voor kiest om meerdere verbonden partijen in te zetten voor hetzelfde beleidsdoel.

Als de provincie meerdere verbonden partijen inzet voor één beleidsdoel, moet voor betrokken partijen en buitenstaanders helder zijn hoe deze instrumenten op elkaar ingrijpen. Dit vraagt om transparantie en extra inzet met betrekking tot de provinciale rollen van goed opdrachtgeverschap, strategische aansturing en een eenduidige inrichting van het instrumentarium waarover alle partijen het eens zijn. Als die aspecten niet op orde zijn, bestaat er in potentie een kans op conflicterende rollen.

Toelichting GS: Deze aanbeveling ziet specifiek op de keuzes die gemaakt worden bij het aangaan van een verbonden partij. Wij menen dat, met de stappen die zijn opgenomen in de Kadernota verbonden partijen 2020, de kans op inzet van meerdere verbonden partijen voor hetzelfde beleidsdoel uiterst klein is.

4. Overige wijzigingen

In de Kadernota verbonden partijen 2020 is opgenomen dat de provincie streeft naar een meerderheidsbelang in een verbonden partij, dan wel naar het maken van concrete afspraken met de andere deelnemers, opdat daadwerkelijk gestuurd kan worden op concrete bijdragen aan door de provincie gedefinieerde publieke belangen.

De provincie wil bij de aansturing van haar verbonden partijen toezien op de stappen die de partijen zetten op het gebied van duurzaamheid, diversiteit en eerlijke arbeidsvoorwaarden.

De provincie streeft maatwerk na bij de benoeming van een statutair bestuurder van een verbonden partij en het aangaan van de daarbij behorende arbeidsovereenkomst om zo de scherpste en onafhankelijkheid te borgen. Bij voorkeur vindt een benoeming plaats voor een bepaalde periode.

In het kader van het versterken van het opdrachtgeverschap zal de provincie periodiek monitoren hoe de verbonden partijen bijdragen aan de provinciale doelen.

Sinds 2019 is de Provincie Noord-Holland lid van de Coöperatieve vereniging DOVA. Deze rechtsvorm is toegevoegd aan de Kadernota.

Wij zullen de verbonden partijen informeren over de nieuwe nota en de wijzigingen die dat mogelijk voor de betreffende partij met zich meebrengt. Hierbij past de kanttekening dat de keuzes die de provincie maakt, niet noodzakelijkerwijze leiden tot wijzigingen binnen de verbonden partij.

5. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

dhr. A.Th.H. van Dijk, voorzitter

mw. R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit

Nr. 41-2020

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 26 mei 2020 over de Kadernota verbonden partijen 2020;

besluiten:

1. De Kadernota verbonden partijen 2020 vast te stellen.

Haarlem, 14 september 2020

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier